

Kurzusleírás (tematika)

Kurszus neve: Építésztörténet				
A kurszus oktatója/i, elérhetősége(i): Ferkai András / ferkai@mome.hu				
Kód: B-DK-302	Tantervi hely: DK	Javasolt félév: 3.	Kredit: 5	Tanóraszám: 4
Kapcsolt kódok: -	Típus: előadás és szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:-	
A kurszus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): -				
A kurszus célja és alapelvei: <p>Az Építésztörténet tantárgy célja megismertetni a hallgatókat az építészet alapfogalmaival és történetével az elmúlt ötszáz évben. Az előadások a környezetalakítás (építészet, városépítészet, enteriőr) elméletét és gyakorlatát tárgyalják az egyes korszakokban, összefüggésben az adott kor társadalmi-gazdasági adottságaival és szellemi-kulturális mozgalmaival. A teljes építésztörténet kiválasztott (a reneszánsz és a jelen közötti) része módot ad a korábbi időszakok (antikvitás, középkor) tárgyalására is.</p> <p>A kurszushoz szeminárium kapcsolódik, melyen a hallgatókkal a hétről-hétre kiadott szövegek kapcsán mélyedünk el az előadások témájában. A beszélgetés alapját a kérdésekre adott, és az óra előtti nap 20h-ig elküldött válaszok, illetve a vonatkozó szakirodalom áttekintése adják. Ezen túl, minden óra elején röpdolgozatban kell számot adni az előző óra képanyagáról, vagy az elhangzott főbb fogalmakról, szakkifejezésekről.</p>				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):				
Tudás: <p>Tájékozott az építésztörténet és -elmélet főbb módszereit és elméleteit illetően. Általános ismeretekkel rendelkezik a designelméleti gondolkodás, elemzés és írás meghatározó folyamatairól és koncepcióiról. Alapvető ismeretekkel rendelkezik az építészet mint szakma működéséről, társadalmi-gazdasági és kulturális meghatározottságáról. Érti a szaknyelvet és a hatékony (írásos, szóbeli és vizuális) szakmai kommunikációt folytat anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.</p>				
Képesség: <p>Felismeri az építészet által felvetett és megoldott vagy megoldandó problémákat, reflektál azokra. Képes megérteni a tervezők gondolkodását. Alkotó módon használja az elméleti tevékenysége alapjául szolgáló technikai, anyagi és információs forrásokat. A tanulmányai során szerzett tapasztalatokra, módszerekre támaszkodva elemzi az építészet jelenségeit. Képes a források, információk hitelességét ellenőrizni, szakszerűségét, relevanciáját értékelni.</p>				
Attitűd: <p>Kritikai érzékkel viszonyul az építészet történeti, valamint kortárs alkotásaihoz, a különböző tervezői/alkotói gyakorlatokhoz és eredményekhez. Nyitott az új ismeretekre és módszerekre. Kialakult és megszilárdult ízléssel rendelkezik. Törekszik szakmája etikai normáinak betartására.</p>				
A kurszus keretében feldolgozandó témakörök, témák:				
<ol style="list-style-type: none">1. Bevezetés: az építészet megértéséről (műfaji sajátosságai, szintjei és területei, művelésének módja - szakmagyakorlás, leírás – elemzés – értelmezés szempontjai), a félév felépítése, módszere, feladatok.2. Humanizmus és reneszánsz Itáliában: teória és gyakorlat (Brunelleschi, Alberti, Bramante; centrális templomok és firenzei palazzók).3. Manierizmus, a reneszánsz és a barokk között. (Bramante tanítványai, Michelangelo, Palladio,				

Vignola. Reneszánsz az Alpoktól északra.

4. Illúzió és propaganda: az ellenreformáció szakrális terei. (Itáliai mesterek: Bernini, Borromini, Guarini; Közép-Európa barokk egyházi építésze.
5. Az abszolutizmus kifejeződése a barokkban: kastély és kert, városi együttesek, színház. (Mansard, Le Vau, Hildebrandt, Neumann; Fertőd, Gödöllő; Krummau, Drottningholm; Nancy, Koppenhága, Lisszabon, Szentpétervár).
6. Az antikvitás újra-felfedezése: archeológia, műgyűjtés. Forradalmi pátosz és típus az építészetben: Francia forradalmi építészet, elmélet, oktatás és gyakorlat (Laugier, Boullée, Ledoux, Durand).
7. Klasszicizmus és Biedermeier – a polgárság stílusa. Városépítés, lakóház és enteriőr. Magyar klasszicizmus.
8. A romantika szelleme: a középkor újrafelfedezése. Nemzeti karakter, egzotikum, népi hagyományok, a táj szerepe, az egyéniség kultusza.
9. Neo-stílusok, historizmus. Új épülettípusok a nagyvárosban. Az építészet mint az államhatalom, a nemzet és a nagypolgárság reprezentációja. Nyelv – formanyelv.
10. A modernitás előzményei a 19. században Walter Benjamin nyomán (vas-üveg szerkezetek; passzázs, nagyáruház; világkiállítások; körképek)
11. A szecesszió mint a modern építészet előkészítője. Arts & Crafts. A nagyváros megreformálása és a kertváros-mozgalom.
12. Avantgárd és modern építészet. Modern anyagok és szerkezetek; tudomány és technika; higiénia, komfort. Funkcionalizmus és egyéni formálás. Városutópiák.
13. Kortárs építészet a globalizáció korában. Posztmodern, High-Tech, dekonstruktivizmus, minimalizmus. Összefoglalás, kvízzjáték.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

1. **2020. IX. 9.** *Az első, bevezető órát házon kívül tartjuk! Találkozó 10h-kor a városmajori templom előtt. (XII. Csaba utca 5).* Az összes többi óra színhelye az M 014 terem. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
2. **2020. IX. 16.** Előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
3. **2020. IX. 23.** Röpdolgozat az előző óra képeiből (10 kép); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
4. **2020. IX. 30.** Röpdolgozat az előző óra fogalmaiból (5 kérdés); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
5. **2020. X. 7.** Röpdolgozat az előző óra képeiből (10 kép); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
6. **2020. X. 21.** Röpdolgozat az előző óra fogalmaiból (5 kérdés); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
7. **2020. X. 28.** Röpdolgozat az addigi órák anyagából (10 kérdés); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
8. **2020. XI. 4.** Röpdolgozat az előző óra képeiből (10 kép); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
9. **2020. XI. 11.** Röpdolgozat az előző óra fogalmaiból (5 kérdés); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
10. **2020. XI. 18.** Röpdolgozat az előző óra képeiből (10 kép); előadás; szeminárium az olvasmá-

- nyok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
11. **2020. XI. 25.** Röpdolgozat az előző óra fogalmaiból (5 kérdés); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
 12. **2020. XII. 2.** Röpdolgozat az előző óra képeiből (10 kép); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
 13. **2020. XII. 9.** ZH a teljes félév anyagából (10 kérdés); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. Kvízkérdések a félév anyagából jutalomért.

A heti olvasmányokhoz a hallgatók Google Drive-on kapnak hozzáférést, a kérdéseket pedig e-mailben kapják meg.

Értékelés:

A félév teljesítésének feltétele az órákon való jelenlét a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat szerint, a röpdolgozatok és az olvasmányokról szóló beszámolók teljesítése, aktív szereplés a szemináriumokon. A szóbeli vizsgán való részvétel feltétele a fenti feladatok teljesítése. A szóbeli vizsga két részből áll: a vizsgázó az első részben egy átfogó témájú kérdésre válaszol, a második részben egy épületelemzési feladatot végez el.

A vizsgázó az érdemjegyet három részjegy (a kollokviumra, a zárthelyi dolgozatokra és az olvasmány beszámolókra kapott jegyek) összesítésével nyeri el.

Az érdemjegy kiszámítása

Zárthelyi röpdolgozat: 20%; Olvasmány beszámoló: 30%; Szóbeli vizsga: 50%.

Kötelező irodalom:

Szentkirályi Zoltán (2004), *Az építészet világtörténete*, Bp.: Terc Kiadó
Steen Eiler Rasmussen (1959), *Experiencing architecture*, Cambridge: The MIT Press (az egész félévhez és a műelemzésekhez ad módszertani segítséget. Digitális változatban elérhető lesz)
Zádor Anna (1984), *Építészeti szakszótár*. Bp.: Corvina (Segédkönyv a fogalmakhoz és szakkifejezésekhez. Digitális változatban elérhető lesz)

Ajánlott irodalom:

Pevsner, Nikolaus (1972), *Az európai építészet története: Nyugat-Európa a X. századtól a XX. századig*. Bp., Corvina.
B. Szűcs Margit (2012), *Reneszánsz - Az építészet története 5*, Bp.: Terc Kiadó
Szentkirályi Zoltán (2012), *Barokk - Az építészet története 6*, Bp.: Terc Kiadó
Kalmár Miklós (2016), *Historizmus - Az építészet története 7*, Bp.: Terc Kiadó
Vámosy Ferenc (2002), *Az építészet története - A Modern Mozgalom és a későmodern*, Bp.: Nemzedékek tudása tankönyvkiadó

Witkower, Rudolf (1986), *A humanizmus korának építészeti elvei*, Bp.: Gondolat Kiadó

B. Szűcs Margit (1966), *Alberti*, Bp.: Corvina

Hajnóczy Gábor (1979), *Andrea Palladio*, Bp.: Corvina

Bruschi, Arnaldo (1977), *Bramante*, London: Thames and Hudson

Tafari, Manfredo (ed.), *Giulio Romano* (1989), Milano: Electa

Michelangelo: https://issuu.com/cagdaoz/docs/ackerman_architecture_of_michelange

Norberg-Schulz, Christian (1986), *Baroque Architecture*, New York: Rizzoli

Lemerle, Frédérique – Pauwels, Yves (2008), *Baroque Architecture 1600-1750*, Paris: Flammarion

Zanlungo, Claudia (2012), *The Story of Baroque Architecture*, München: Prestel

Cs. Dobrovits Dorottya (1993), *Piranesi*, Bp.: ÉTK

Boullée, Étienne-Louis (1985), *Az építészet poézise: Tanulmány a művészetről*. Bp.: Corvina

Zádor Anna – Rados Jenő (1943), *A klasszicizmus építészete Magyarországon*, Bp.: MTA kiadása

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MTA_Konyvek_107457/?pg=0&layout=s

<p>Komárik Dénes (1987), A romantika építészetének problémája Magyarországon, <i>Ars Hungarica</i> 15:1. 31-36.</p> <p>Zádor Anna (szerk.) (1993), <i>A historizmus művészete Magyarországon: művészeti tanulmányok</i>, Bp.: MTA Művészettörténeti Intézet</p> <p>Bergdoll, Barry (2000), <i>European Architecture 1750-1890</i>, Oxford-New York: Oxford University Press</p> <p>Hofmann, Werner (1987), <i>A földi paradicsom. 19. századi motívumok és eszmék</i>, Bp.: Képzőművészeti Kiadó. 71-75; 86-111. oldalak</p> <p>Benjamin, Walter (1999), <i>The Arcades Project</i> (Passagenwerke), Harvard University Press. (Paris, Capital of the Nineteenth Century, pp.3-26) https://monoskop.org/images/e/e4/Benjamin_Walter_The_Arcades_Project.pdf</p> <p>Davey, Peter (1997), <i>Arts & Crafts Architecture</i>, London: Phaidon</p> <p>Sembach, Klaus-Jürgen (1999), <i>Szecesszió</i>, Bp.: Taschen-Vince Kiadó</p> <p>Nagy Gergely (2008), <i>Kertváros – építészet. Az angol példa Magyarországon</i>, Bp.: Magyar Képek</p> <p>Frampton, Kenneth (2009), <i>A modern építészet kritikai története</i>, Bp.: Terc Kiadó</p> <p>Bonta János (2002), <i>Modern építészet 1911-2000</i>, Bp.: Terc Kiadó</p> <p>Bonta János (2008), <i>Magyar építészet egy kortárs szemével 1945-1960</i>, Bp.: Terc Kiadó</p> <p>Sisa József – Dora Wiebeson (1998), <i>Magyarország építészetének története</i>, Bp.: Vince Kiadó</p> <p>Meggyesi Tamás (2005), <i>A 20. század urbanisztikájának útvestői</i>, Bp.: Terc Kiadó</p>
Egyéb információk:
Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv: Részleges kreditbeszámítás lehetséges
Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: Fogadóóra: szerdánként 13.30-14.30h Elméleti Intézet